

РЕШЕНИЕ

Номер 1474

12.10.2020 г.

Град София

В ИМЕТО НА НАРОДА

Апелативен съд - София

11-ти търговски

На 05.10.2020 година в публично заседание в следния състав:

Председател: Бистра Николова

Членове: Тодор Тодоров
Милен Василев

Секретар: Елеонора Т. Михайлова

като разглежда докладваното от Милен Василев Въззивно търговско дело № 20201001002173 по описа за 2020 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба от 5.06.2020 г. на ищеца „Ей Ес Пи“ ЕООД и по въззивна жалба от 4.06.2020 г. на ответника ЗАД „Алианц България“ АД срещу решението от 8.04.2019 г. по т. д. № 1218/2019 г. на Софийския градски съд, VI-3 състав, с което:

ответникът е осъден да заплати на ищеца **на осн. чл. 405, ал. 1 КЗ сумата 200 000 лв.**, представляваща застрахователно обезщетение по застрахователна полица № 09100173320000001/16.03.2017 г., за настъпило на 27.09.2017 г. застрахователно събитие – въоръжен грабеж на ценни пратки /парични средства/ в инкасов автомобил по време на разтоварване в гр. ***, ж.к. „****“ ул. „****“ № 16, ведно със законната лихва от 27.06.2019 г. до окончателното изплащане, **на осн. чл. 86, ал. 1 ЗЗД сумата 13 888,89 лв.**, представляваща законната лихва за забава за периода 18.10.2018 г. – 24.06.2019 г., **а на осн. чл. 78, ал. 1 ГПК сумата 15 858,62 лв.** – съдебни разноси;

са отхвърлени предявените иск по чл. 405, ал. 1 КЗ за разликата над 200 000 лв. до пълния предявен размер от 352 666 лв., иск по чл. 86, ал. 1 ЗЗД за разликата над 13 888,89 лв. до пълния предявен размер от 24 490,70 лв. и иск за заплащане на сумата 31 035,88 лв., представляваща обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в сторени съдебни разноси по т.д. № 397/2018 г. на Окръжен съд – гр. Русе и по изп. дело № 20199140400397 на ЧСИ В. Н..

Жалбоподателят – ищец „Ей Ес Пи“ ЕООД обжалва решението **в частта**, с която исковете са отхвърлени. Твърди, че неправилно и необосновано СГС е приел, че процесното застрахователно

събитие се квалифицира като риск „товаро-разтоварване“, чийто лимит за обезщетяване е до 200 000 лв. Сочи се, че неправилно са интерпретирани разпоредбата на чл. 10, ал. 4 и чл. 11, ал. 2 от Наредба № I-121/24.06.2004 г. за реда за организиране охраната при транспортиране на ценни пратки и товари, които не били относими към случая. Твърди се, че самото разтоварване не започвало със спирането на автомобила, а това е само предпоставка, за да започне разтоварването. Поддържа се, че този риск подлежи на определяне само според клаузите на процесния застрахователен договор, вкл. общите условия към него, като меродавна за определяне на съдържанието на уговорения риск „товаро-разтоварване“ била дефиницията на „тротоарен риск“ в т. 3 от разширение № 3 към полицата, според която рискът обхващал само процеса на физическо пренасяне на товара от началната дестинация до автомобила и от автомобила до крайната дестинация. Това в случая не било налице, тъй като при процесното събитие пратките не били извадени от автомобила. Неправилно съдът отхвърлил и иска по чл. 82 ЗЗД, като приел, че между разходите за съдебни и изпълнителни разноси и неизпълнението на ответника липсва пряка причинна връзка. Сочи се, че противно на приетото от съда в исковата молба било посочено, че ищецът не е имал възможност да заплати дължимата на вискателя сума, а единствената причина за настъпването на вредите била противоправното поведение на ответника – неговото неизпълнение. Претендира разноси.

Жалбоподателят – ответник ЗАД „Алианс България“ АД обжалва решението в осъдителната му част. Твърди, че необосновано съдът е приел, че е налице покрит риск, както и, че не е допусната груба небрежност от служителите на ищеца на служебните им задължения и на нормативните изисквания по Наредба № I-121/24.06.2004 г. Твърди се, че са били нарушени т. 11, С-3, С-2, 20 от Инструкцията на ищцовото дружество за работа на инкасовия екип, както и чл. 9, ал. 2, т. 2 и чл. 13 от Наредба № I-121/24.06.2004 г. Претендира разноси.

Всяка от насрещните главни страни оспорва жалбата на другата страна.

Софийският апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 12 от ГПК във връзка с наведените във въззивните жалби пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на страните, намира за установено следното:

Първоинстанционният съд е бил сезиран от „Ей Ес Пи“ ЕООД с искова молба от 2 7.06.2019 г., с която срещу ЗАД „Алианс България“ АД са били предявени обективно съединени: **1) иск за заплащане на сумата 352 666 лв.**, представляваща застрахователно обезщетение по застрахователна полица № 09100173320000001/16.03.2017 г., за настъпило на 27.09.2017 г. застрахователно събитие, заедно със законната лихва от подаване на исковата молба до окончателното изплащане; **2) иск по чл. 86, ал. 1 ЗЗД за заплащане на сумата 24 490,70 лв.**, представляваща законната лихва за забава за периода 18.10.2018 г. – 24.06.2019 г.; **3) иск за заплащане на сумата 31 035,88 лв.**, представляваща обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в заплатени от ищеца съдебни разноси по т.д. № 397/2018 г. на Окръжен съд – гр. Русе и по изп. дело № 20199140400397 на ЧСИ В. Н.. В исковата молба се твърди, че на 16.03.2017 г. между страните е бил сключен договор за застраховка „парични средства по време на транспорт“, с който ответникът е поел задължението да обезщети вреди и загуби на превозвани от ищеца парични средства в резултат на грабеж по смисъла на чл. 198 НК. Твърди, че на 27.09.2017 г. е настъпило застрахователно събитие – въоръжен грабеж по време на изпълнение на превоз на ценни пратки, превозвани от специализиран инкасов автомобил, за което било образувано

досъдебно производство ЗМ № 277/2017 г. на СДВР, пр.пр. № 21345/2017 г. на СГП, като наказателното производство било спряно. Ответникът отказал заплащане на застрахователно обезщетение с писмо с изх. № ЦО053/28.09.2018 г. Ищецът счита отказът за незаконосъобразен и непокриващ основанията за отказ по чл. 408 КЗ, като излага подробно съображения. Твърди се, че застраховката покривала отговорността на ищеца към трети лица /собствениците на превозваното имущество/, а спрямо последните ищецът заплатил общо 377 666 лв. за стойността на отнетото имущество, от която сума следвало да се приспадне самоучастието в размер на 25 000 лв., уговорено в застрахователния договор. Твърди се, че едно от правоимащите лица, а именно „Еконт Експрес“ ООД е завел срещу ищеца дело за вреди във връзка с процесния случай, като с влязло в сила решение от 30.04.2019 г. по т.д. № 397/2018 г. на Окръжен съд – Русе ищецът е осъден да заплати освен главницата, но и съдебни разноски в размер на 17 391,53 лв. За събиране на присъдените суми било образувано изп. дело № 20199140400397 на ЧСИ В. Н., в рамките на което ищецът заплатил сумите по изпълнителния лист, както и изпълнителни разноски в общ размер на 13 644,35 лв. Твърди се, че тези съдебни и изпълнителни разноски представляват вреди за ищеца, причинени от виновното неизпълнение на задълженията на ответника, поради което същият дължал обезщетение на ищеца за тях.

По делото е представена застрахователна полица № 09100173320000001/16.03.2017 г., с която между застрахователя ЗАД „Алианс България“ АД и застрахования „Ей Ес Пи“ ЕООД е бил сключен договор за застраховка „Парични средства по време на транспорт“ при следните условия: 1) период на застраховката – от 00:00 ч. на 15.04.2017 г. до 24:00 ч. на 14.04.2018 г., 2) самоучастие на застрахования – 25 000 лв., 3) лимити на отговорност – 2 000 000 лв. за единичен превоз и 4 000 000 лв. в агрегат за периода на застраховката, 4) подлимит за риск при товаро-разтоварване – 200 000 лв., 5) подлимит за риск при нелоялност от страна на служителите на застрахования – 200 000 лв., 6) годишна експозиция /база за тарифиране/ – 250 000 000 лв. /декларирана прогнозна сума за максимален обем превозвани суми за периода на застраховката/, 7) условия за единичен превоз – до 175 000 лв. за автомобил с двама придружители, до 350 000 лв. за автомобил с двама въоръжени придружители, до 2 000 000 лв. за брониран автомобил с двама въоръжени придружители, 8) допълнителни покрития – грабеж при товарене/разтоварване с лимит 200 000 лв.; пожар на транспортното средство от всякакво естество; падане на летящ обект, части от него или товара му; стихийни природни бедствия – наводнение, лавина, свличане и срутване на земни пластове или скална маса; нелоялност от страна на служители на застрахования с лимит 200 000 лв., 9) застрахователна премия и данък по ЗДЗП – 11 563,32 лв., платима на равни тримесечни вноски от по 2 890,83 лв. в периода 15.04.2017 г. – 15.01.2018 г. Договорът е сключен при Общи условия, приети от УС на ответното дружества на 25.03.2002 г. и изменени на 27.06.2006 г. и 21.12.2010 г. Според раздел I от ОУ предмет на застраховката са парични средства по време на превоз от каса до каса, които са собственост или за които носи отговорност застрахованото юридическо лице или едноличен търговец, а според раздел II, т. 1 на обезщетение подлежат понесените от застрахования вреди и загуби на превозвани парични средства, представляващи пряк резултат от грабеж съгласно чл. 198 НК, извършен по време на превоз от каса до каса. Според т. 2 в покритието могат да се включат и други рискове при писмено договаряне, като: 2.1) грабеж по чл. 198 НК, извършен по време на приемане или предаване, пренасяне до или от транспортното средство, и товарене или разтоварване на парични средства с цел превоз или при доставка от застрахования; 2.2) пожар, вследствие ПТП, претърпяно от МПС, с което се извършва превоз. Според т. 3 страните могат да договарят покритие и извън упоменатото по т. 1 и т. 2, ако то се отнася до предмета на

застраховката. В т. 4 са изброени хипотези, които не подлежат на обезщетяване от застраховката, а в т. 6 са посочени задълженията на застрахования през периода на застраховката, измежду които да вземе всички необходими мерки за предотвратяване на застрахователно събитие /т. 6.1/ и да спазва приложимата нормативна уредба и условията за извършване на превоз на парични средства, посочени в застрахователната полица /т. 6.2/. В т. 7 е предвидено, че ако застрахованият не изпълни свое задължение по т. 6 и в зависимост от отражението на това неизпълнение върху вероятността за вреди, застрахователят има право да изиска изменения в условията на застраховката, да я прекрати предсрочно, да намали или да откаже обезщетение. Раздел VI от ОУ е посветен на изплащането на застрахователното обезщетение, като е предвидено в т. 9, че ако застрахованият не е собственик на превозваните парични средства, дължимото обезщетение се изплаща в полза или съгласно инструкциите на собственика.

Към договора са подписани и специални условия, както и добавък № 1, включващ разширение № 1 „Нелоялност от страна на служители на застрахования“, разширение № 2 „Лимити на събитие и в агрегат“, разширение № 3 „Промяна на изключени рискове“ и разширение № 4 „Допълнителни определения“.

В разширение № 1 е посочено, че „нелоялност от страна на служители на застрахования“, включва престъпления против собствеността и други общественоопасни деяния, включително кражба, грабеж, измама, изнудване, унищожаване и повреждане, взрив, умишлен пожар, палеж, вандализъм /злоумишлени действия/, присвояване, обсебване, вещно укривателство, злоупотреба на доверие и други подобни, извършени от или със съучастие на служители на застрахования, **както и** грешки и пропуски от страна на служители на застрахования при или по повод изпълнението на трудовите им задължения и в случаите на пълна имуществена отговорност по КТ, които действия не са престъпления по смисъла на НК. Според т. 1 отговорността на застрахователя се ограничава до датата на разкриването на първото такова действие и не покрива каквито и да е техни действия след тази дата, а по отношение на нелоялни действия на служители, напуснали работа при застрахования, от датата на фактическото прекратяване на трудовия или граждански договор със застрахования.

В разширение № 3 в т. 1 е посочено, че на осн. т. 3 от раздел II от ОУ /погрешно посочен раздел III/ се договаря разширение на застрахователното покритие, както следва: пожар /но само вследствие на ПТП/; падане на летящ обект, части от него или товара му; стихийни природни бедствия като – наводнение, лавина, свличане и срутване на земни пластове или скална маса. Според т. 2 базата за изчисляване на обезщетение в случай на щета е както следва: за рисковете „кражба чрез взлом“ и „грабеж“ – номинална стойност, за всички останали рискове и само за изцяло погинали/унищожени банкноти, неподлежащи на подмяна в ДКУ – възстановителна стойност. Според т. 3 „Допълнителни дефиниции“: 1) „*протоарен риск*“ е рискът от физическа загуба или физическа повреда на застрахованото имущество при пренасянето му от страна на служител на застрахования от или до брониран автомобил, управляван от служител на застрахования; и 2) „*служител*“ е физическо лице, което изпълнява или е изпълнявало към датата на застрахователното събитие, покрито по настоящата полица услуги за застрахования, въз основа на сключен със застрахования трудов договор и е или е било под негово ръководство и контрол. Според т. 4 в рамките на договорения в полицата период на застраховката, застрахователното покритие е валидно, считано от момента на предаване на застрахованите обекти от изпращача на

служителя на застрахования до момента на предаването на застрахованите обекти от служителя на застрахования на получателя на застрахованите обекти, вкл. за времето на превоз и престой на специализираното превозно средство. Според т. 5 за превоза на парични средства и ценности, включително ценни метали, застрахованият ще използва само специализирани автомобили, поддържани в добро техническо състояние, с бронировка съгласно представения на застрахователя списък, адекватни охранителни и комуникационни системи и връзки и физическа въоръжена охрана, като застрахованият ще съблюдава всички мерки за предотвратяване на възможността две или повече превозни средства, превозващи парични средства и ценности, да бъдат изложени на физическа загуба или физическа повреда на едно и също време и на едно и също място извън помещенията.

Не е спорно, а и от приложените четири платежни нареждания от 18.04.2017 г., 18.07.2017 г., 17.10.2017 г. и 18.01.2018 г. ищецът е заплатил на ответника уговорената застрахователна премия.

С уведомително писмо за щета с вх. № 058/28.09.2017 г. ищецът е уведомил ответника за настъпило застрахователно събитие, описано по следния начин: на 27.09.2017 г. в 22:45 ч. по време на изпълнение на определения маршрут, служителите от инкасово звено 1000 – София, в състав ОИЕ ТОПЦТ – В. Й. В. и охранител Ж. Х. Ж., са се намирали пред крайната точка на доставка на ценни пратки – ТП на „ДКУ“ АД, находящо се в гр. ***, кв. „****“, ул. „****“ № 16; при стриктно спазване на нормативните разпоредби и вътрешно-фирмените правила същите са изпълнявали служебните си задължения, когато срещу тях и охраняваното имущество се е осъществило дръзко престъпно посегателство от неизвестни лица – въоръжен грабеж на ценни пратки от специализиран инкасов автомобил. Посочено е, че след извършена в дружеството първоначална ревизия на неправомерно отнетите ценни пратки се установило, че те са на обща стойност 377 666 лв. По повод на уведомлението при ответника е била образувана преписка по щета № 091017777000001 – видно от писмо с изх. № 250-02-6611/6.10.2017 г. на ответника, с което от ищеца са изискани редица документи. По настоящото дело е представено копие от цялата застрахователна преписка /л. 272 – 412/.

По-голямата част на изисканите документи са представени към писмената претенция с изх. № 135/9.10.2017 г. на ищеца, заведена при ответника с вх. № 250-02-7009/20.10.2017 г., както и с последващото писмо с изх. № 053/28.09.2018 г., представени и по делото, а именно – удостоверение от 9.10.2017 г. на СДВР, писмения обяснения от 3.10.2017 г. на служителите В. Й. В. и охранител Ж. Х. Ж., лиценз на дружеството за извършване на частна охранителна дейност, вътрешно-фирмена инструкция за работа на инкасовия екип, разпечатка от GPS системата за движението на инкасовия автомобил в деня на събитието /пътен лист/, копия от трудовите досието на инкасовия екип, описание на екипировката и помощните средства на инкасаторите, план-заповед за деня на събитието, както и постановление от 21.09.2018 г. на СГП.

От удостоверението от 9.10.2017 г. и постановлението от 21.09.2018 г. на СГП се установява, че във връзка с процесното събитие е образувано досъдебно производство № 513 ЗМК-277/2017 г. по описа на СДВР и пр. пр. № 21345/2017 г. на СГП, образувано срещу неизвестни извършители за това, че на 27.09.2017 г. около 22:30 ч. на портал пред трезор, находящ се в гр. ***, ж.к. „****“, ул. „****“ № 16, от инкасов автомобил марка „Дачия“, модел „Докер“ с рег. № *** отнели чужди движими вещи – сумата около 377 000 лв. – от владението на В. Й. В. и Ж. Х. Ж. и един брой пистолет марка „Макаров“ кал. 9x18 от владението на В. В. с намерение противозаконно да ги

присвоят, като употребили за това сила и заплашване – насочили срещу Ж. Ж. неустановен до момента автомат, след което му нанесли удар в областта на главата със същия и насочили пистолет към В. В., като грабежът е в особено големи размери и извършителите са били въоръжени – престъпление по чл. 199, ал. 2, т. 3 НК, като наказателното производство е било спряно на осн. чл. 244, ал. 1, т. 2 НПК.

Представени са и 2 бр. описи от 27.09.2017 г. на ценни пратки в ДКУ през денонощна каса, за които не се спори, че се отнасят до превозваните отнети пратки при процесното събитие.

Ищецът е уведомил контрагентите си, чиито пратки са били засегнати от процесното събитие, като същите са предявили претенциите си, а той им е заплатил суми, както следва:

- с писмо с изх. № ЦО-113/28.09.2017 г. ищецът е уведомил „ОББ“ АД, от където е получено уведомление с вх. № ЦО-241/29.09.2017 г. за обезщетение по договор за клиентско инкасо RU-02009/28.01.2014 г., в което е предявена претенция за обезщетение за недоставените парични пратки в общ размер на **87 729 лв.**, като са приложени разписки-декларации /приемо-предавателни протоколи/; ищецът е превел на този клиент сумата 87 729 лв. на **06.2019 г.**, както и сумата 420,92 лв. на 20.05.2019 г. – видно от представените платежни нареждания, в които като основание за преводите е посочено – съгласно споразумение и окончателно плащане по щета; с писмо с изх. № Ид-34358/28.10.2019 г. „ОББ“ АД е потвърдил получаване на сумата, като е заявил, че няма повече претенции към ищеца във връзка с процесното събитие;
- с писмо с изх. № ЦО-114/28.09.2017 г. ищецът е уведомил „Гресия 2“ ООД, от където е получена претенция с вх. № ЦО-245/29.09.2017 г. за обезщетение за недоставените парични пратки в общ размер на **7 500 лв.**, като са приложени 2 бр. приемо-предавателни протоколи от 27.09.2017 г.; с двустранен протокол от **02.2019 г.** това задължение е било прихванато с вземания на ищеца по фактури в общ размер на 4 051,84 лв., като остатъкът от 3 448,16 лв. е бил преведен от ищеца на клиента на **18.02.2019 г.**; с писмо с вх. № ЦО-193/23.10.2019 г. „Гресия 2“ ООД е потвърдил получаване на сумата, като е заявил, че няма повече претенции към ищеца във връзка с процесното събитие;
- с писмо с изх. № ЦО-123/28.09.2017 г. ищецът е уведомил „Омникар Ауто“ ООД, от където е получена претенция с вх. № ЦО-240/29.09.2017 г. за обезщетение за недоставените парични пратки в общ размер на **1 900 лв.**, като е приложен 1 бр. приемо-предавателен протокол от 27.09.2017 г.; с преводно нареждане от **01.2019 г.** ищецът е превел на този клиент сумата 1 900 лв. на основание – изплащане на щета от 27.09.2017 г.; с писмо с вх. № ЦО-178/9.10.2019 г. „Омникар Ауто“ ООД е потвърдил получаване на сумата, като е заявил, че няма повече претенции към ищеца във връзка с процесното събитие;
- с писмо с изх. № ЦО-111/28.09.2017 г. ищецът е уведомил „Вимакс Клима“ ООД, от където е получена искане с вх. № ЦО-247/29.09.2017 г. за възстановяване за недоставените парични пратки в общ размер на **22 500 лв.**, като е приложен 1 бр. приемо-предавателен протокол от 27.09.2017 г.; със споразумения от **09.2018 г., 9.11.2018 г., 6.02.2019 г. и 27.03.2019 г.** част от това задължение е било прихванато с вземания на ищеца по фактури в общ размер на 4 729,46 лв., като остатъкът от 17 770,54 лв. е бил преведен от ищеца на

клиента на **10.06.2019 г.**, а на 29.03.2019 г. е преведена и сумата 1 012,70 лв. – като обезщетение по т. 2.1.1 от споразумението от 27.03.2019 г.; с писмо с вх. № ЦО-177/9.10.2019 г. „Вимакс Клима“ ООД е потвърдил получаване на сумата, като е заявил, че няма повече претенции към ищеца във връзка с процесното събитие;

- с писмо с изх. № ЦО-112/28.09.2017 г. ищецът е уведомил „ЛН Сълюшънс“ ООД, от където е получена искане с вх. № ЦО-250/2.10.2017 г. за възстановяване за недоставените парични пратки в общ размер на **77 492 лв.**, като са приложени 12 бр. приемо-предавателни протоколи от 27.09.2017 г.; с двустранни протоколи от **09.2018 г., 3.10.2018 г., 5.11.2018 г. и 10.01.2019 г.** част от това задължение е било прихванато с вземания на ищеца по фактури в общ размер на 17 432,93 лв., като остатъкът от 60 059,07 лв. е бил преведен от ищеца на клиента на **30.05.2019 г.**; с писмо с вх. № ЦО-189/17.10.2019 г. „ЛН Сълюшънс“ ООД е потвърдил получаване на сумата, като е заявил, че няма повече претенции към ищеца във връзка с процесното събитие;
- с писмо с изх. № ЦО-116/28.09.2017 г. ищецът е уведомил „Българо-руско търговско дружество“ АД, от където е получено писмо с вх. № ЦО-248/29.09.2017 г. с искане за възстановяване на недоставените парични пратки в общ размер на **15 200 лв.**, като е приложен 1 бр. приемо-предавателен протокол от 27.09.2017 г.; с уведомление с вх. № ЦО-219/13.12.2018 г. ищецът е бил уведомен от посочения контрагент на осн. чл. 99, ал. 3 ЗЗД, че с договор от 7.12.2018 г. е прехвърлил вземането си на „Еконт Експрес“ ООД;
- с писмо с изх. № ЦО-117/28.09.2017 г. ищецът е уведомил „Горда 70“ ООД, от където е получено писмо с вх. № ЦО-246/29.09.2017 г. с искане за възстановяване на недоставените парични пратки в общ размер на **6 600 лв.**, като е приложен 1 бр. приемо-предавателен протокол от 27.09.2017 г.; с уведомление с вх. № ЦО-218/13.12.2018 г. ищецът е бил уведомен от посочения контрагент на осн. чл. 99, ал. 3 ЗЗД, че с договор от 7.12.2018 г. е прехвърлил вземането си на „Еконт Експрес“ ООД;
- с писмо с изх. № ЦО-118/28.09.2017 г. ищецът е уведомил „Спешъл МВ 2009“ ЕООД, от където е получено писмо с вх. № ЦО-238/29.09.2017 г. с искане за възстановяване на недоставените парични пратки в общ размер на **48 100 лв.**, като е приложен 1 бр. приемо-предавателен протокол от 27.09.2017 г.; с уведомление с вх. № ЦО-211/13.12.2018 г. ищецът е бил уведомен от посочения контрагент на осн. чл. 99, ал. 3 ЗЗД, че с договор от 7.12.2018 г. е прехвърлил вземането си на „Еконт Експрес“ ООД;
- с писмо с изх. № ЦО-119/28.09.2017 г. ищецът е уведомил „Тихгал“ ООД, от където е получено писмо с искане за възстановяване на недоставените парични пратки в общ размер на **21 100 лв.**, като е приложен 1 бр. приемо-предавателен протокол от 27.09.2017 г.; с уведомление с вх. № ЦО-222/13.12.2018 г. ищецът е бил уведомен от посочения контрагент на осн. чл. 99, ал. 3 ЗЗД, че с договор от 7.12.2018 г. е прехвърлил вземането си на „Еконт Експрес“ ООД;
- с писмо с изх. № ЦО-120/28.09.2017 г. ищецът е уведомил „Миланова – Р85“ ЕООД, от където е получено писмо с вх. № ЦО-243/29.09.2017 г. с искане за възстановяване на недоставените парични пратки в общ размер на **7 840 лв.**, като е приложен 1 бр. приемо-предавателен протокол от 27.09.2017 г.; с уведомление с вх. № ЦО-220/13.12.2018 г. ищецът

е бил уведомен от посочения контрагент на осн. чл. 99, ал. 3 ЗЗД, че с договор от 7.12.2018 г. е прехвърлил вземането си на „Еконт Експрес“ ООД;

- с писмо с изх. № ЦО-121/28.09.2017 г. ищецът е уведомил „Нимаг“ ЕООД, като от представения 1 бр. приемо-предавателен протокол от 27.09.2017 г. е видно, че недоставените парични пратки са в общ размер на **6 400 лв.**; с уведомление с вх. № ЦО-223/13.12.2018 г. ищецът е бил уведомен от посочения контрагент на осн. чл. 99, ал. 3 ЗЗД, че с договор от 7.12.2018 г. е прехвърлил вземането си на „Еконт Експрес“ ООД;
- с писмо с изх. № ЦО-122/28.09.2017 г. ищецът е уведомил „Сириус НН 77“ ООД, чиито недоставени парични пратки са в размер на **14 305 лв.**; с уведомление с вх. № ЦО-231/20.12.2018 г. ищецът е бил уведомен от посочения контрагент на осн. чл. 99, ал. 3 ЗЗД, че с договор от 7.12.2018 г. е прехвърлил вземането си на „Еконт Експрес“ ООД;
- с писмо с изх. № ЦО-115/28.09.2017 г. ищецът е уведомил „Еконт Експрес“ ООД, от където е получено писмо с вх. № ЦО-244/29.09.2017 г. за обезщетение за недоставените парични пратки в общ размер на **61 000 лв.**, като е приложен 1 бр. приемо-предавателен протокол от 27.09.2017 г.

С покана с вх. № ЦО-070/17.04.2018 г. ищецът е бил поканен от „Еконт Експрес“ ООД да му заплати в 3-дневен срок сумата **180 545 лв.**, дължима във връзка с процесното събитие от 27.09.2017 г., включваща и цедираните му вземания. В отговор с изх. № ЦО-019/20.04.2018 г. ищецът е уведомил контрагента си, че е в ход процедура по получаване на застрахователно обезщетение, като се отправя молба за разбиране и търпение по отношение на изплащането на дължимите суми.

С влязло в сила неписъствено решение от 30.04.2019 г. по т.д. № 397/2018 г. на Окръжен съд – гр. Русе ищецът по настоящото дело „Ей Ес Пи“ ООД е бил осъден да заплати на „Еконт Експрес“ ООД сумите: 1) 180 545 лв., представляваща обезщетение за понесени загуби в резултат на грабеж по време на осъществяване на превоз на паричните средства, ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане; 2) 12 018,42 лв., представляваща лихва за забава за периода от 20.04.2018 г. до датата на предявяване на иска; и 3) 17 391,53 лв. – съдебни разноски. За същите суми е бил издаден и изпълнителен лист от 13.05.2019 г., въз основа на който срещу ищецът е било образувано изп. дело № 20199140400397 на ЧСИ В. Н.. От представената показана за доброволно изпълнение с изх. № 3917/13.05.2019 г. е видно, че общото задължение възлиза към посочената дата възлиза на 231 172,16 лв., включваща: на 209 954,95 лв. – посочените суми по ИЛ без законната лихва, 7 572,86 лв. – законната лихва, 4 320 лв. – допълнителни разноски, 136 лв. – разноски по изпълнителното дело и 9 188,35 лв. – такса по т. 26 от ТТРЗЧСИ. За погасяване на тези задължения с преводни нареждания от **15.05.2019 г., 16.05.2019 г. и 27.05.2019 г.** ищецът е превел по сметка на ЧСИ сумите 193 665,65 лв., 128,02 лв. и 37 503,16 лв. – видно от удостоверение с изх. № 10542/26.11.2019 г., издадено от ЧСИ. С писмо с вх. № ЦО-190/17.10.2019 г. „Еконт Експрес“ ООД е потвърдил получаване на сумата, като е заявил, че няма повече претенции към ищеца във връзка с процесното събитие.

С писмо с вх. № ЦО-180/22.10.2018 г. ответникът ЗАД „Алианс България“ АД е уведомил ищеца, че отказва да заплати претендираното застрахователно обезщетение, като приема, че такова не се дължи на основание раздел II, т. 4.3 от ОУ, доколкото вредите били настъпили в

резултат на действия или бездействия, извършени с груба небрежност от застрахования или свързани лица, както и поради нарушаване на раздел IV, т. 6.1 и 6.2, доколкото застрахованият не е изпълнил задължението си да вземе всички необходими мерки за предотвратяване на застрахователното събитие, да спазва приложимата нормативна уредба и условията за извършване на превоз на парични средства, посочени в застрахователната полица. По-конкретно е прието, че от представения видеозапис от охранителна камера и предоставената информация било видно, че екипът от смяната не спазил инструкцията на ищцовото дружество за работа на инкасов екип, буква С, т. 1, 2 и 3, а именно: 1) всички ценни пратки задължително се съхраняват в касата на товарното отделение по време на движение; 2) при нападение: шофьорът, който трябва да е заключен вътре в автомобила и да има визуален контакт с охранителя, по най-бързия начин напуска мястото на нападение и отива в РУ на МВР – докато в случая шофьорът отваря заключената врата и са му отнети оръжието и ключовете от сейфа /според показанията/; 3) изнасянето на чувалите с пратката започва преди нападателят на шофьора да е дошъл до зоната със сейфа; това налага изводът, че сейфът е бил оставен отключен, и ключовете са били в охранителя; и в двата случая това е нарушение и на т. 1 от инструкцията; 4) след достигането на точката на инкасиране охранителят извършва предварителен визуален оглед пешком, докато вратите на автомобила са блокирани от шофьора и той води наблюдение на района около автомобила и пункта за достъп до обекта; такъв оглед не е извършен; 5) съществено нарушение е отварянето едновременно и на двете врати, на товарния отсек и шофьорската врата.

Срещу отказът ищецът е подал до застрахователя възражение с вх. № 200-00-4517/30.10.2018 г., което е оставено без уважение с писмо с вх. № ЦО-202/21.11.2018 г. на ответника.

Представени са и общи условия на „Дружество за касови услуги“ АД; сертификат от 23.05.2017 г., издаден от „Еко – Лозенец“ ЕООД, в уверение на това, че използваният от ищеца при процесното събитие автомобил марка „Дачия“, модел „Докер“ с рег. № ***, е с балистична ламарина и остъкляване, използвани за бронировка на специализиран брониран автомобил; свидетелство за регистрация № 008414772 за същия автомобил; докладна записка с вх. № ЦО-ДЗ-149/28.09.2017 г. на оператор „Мониторинг и реакция в НОЦ“ на ищцовото дружество; пътен лист; становище с вх. № 210/7.10.2019 г. за състояние на МПС по данни на GPS системата Viasat Smart Tracker, издадено от „Иком“ ООД, според което паник бутонът в процесното МПС е натиснат в 22:50:42 ч. на 27.09.2017 г., когато автомобилът се е намирал на ул. „****“ в гр. ***, като натискането е довело до моментално генериране на алармено събитие за това в GPS проследяващата система.

По делото е представен на оптичен носител /CD/ видеозапис от охранителна камера, заснела процесното събитие от 27.09.2017 г. За изследване на същия в първоинстанционното производство е назначена съдебна видеотехническа експертиза, извършена от вещото лице П. В., която в заключение от 3.01.2020 г. е установила, че липсват физически дефекти и наранявания на повърхността на носителя, които да окажат влияние на изследването. При прегледа на съдържанието се установило, че съдържа 1 бр. цветен цифров видеозапис с име „Вижте грабежа на инкасо автомобил в София – Криминал“, който запис е презаснет от монитор с подвижно устройство и продължителност 1:58 ч., като на екрана се наблюдава информация за дата и време, а видеозаписа е заснет през тъмната част от денонощието със слаба осветеност и ниска резолюция, а камерата е разположена високо горе на ниво над човешки ръст. Подробно е описано заснетото на

видеоклипа. Същото вещо лице е изготвило и допълнително заключение от 25.02.2020 г., в което е изследвало съдържащия се в досъдебното производство видеоматериал, като е установило частична идентичност между него и този по първото заключение – последният бил част от по-големия с продължителност 15:40 мин.

Прието е и заключение от 6.01.2020 г. на съдебносчетоводна експертиза, извършена от вещото лице В. Д.. Същото е потвърдило всички плащания и прихващания, описани по-горе в полза на клиентите на ищеца, пострадали от процесното събитие.

В производството пред СГС са разпитани свидетелите В. В., Ж. Ж. и Я. Ц.. Свидетелят В. заявява, че към 27.09.2017 г. е работел при ищцовото дружество като охранител, като тогава е бил на смяна с колегата му Ж. Ж.. Свидетелят бил шофьор на автомобила, извършващ инкасо на ценни пратки, а в 21:30 ч. взели такава от последния обект, като в 22:40 ч. били пред портала на „ДКУ“ АД в кв. „***“, където следвало да предадат пратките. Свидетелят паркирал пред будката на охраната на ДКУ за стоварване на пратките, а неговия колега слязъл, за да запише на охраната данните от баджовите на двамата. Разтоварването обичайно се извършвало като автомобилът не бил допускан да влезе зад бариерата, а пред ДКУ, като в случая имало два чувала за разтоварване. След връщането на колегата свидетелят му отворил вратата на автомобила, за да вземе пратките от касовото помещение, които стояли там. В този момент свидетелят чул спиране на автомобил зад техния, с черен цвят, от който слезли четирима души. Единият ударил колегата му и той паднал от дясната страна на автомобила. Един от нападателите дошъл от страната на свидетелят и му казал да отвори или ще стане по-лошо. Нападателят отворил вратата отляво, която не била заключена, защото дясната плъзгаща врата на касовото помещение била отворена от колегата му, за да вземе пратките, а то се отваряло алтернативно с ключ или копче, а ако тя била отворена, автомобилът не можел да се заключи. Ценните пратки се съхранявали в касовото помещение, а то било заключено до този момент. Свидетелят натиснал паник бутона, но в този момент нападателят го изкарал навън и го проснал по корем, като му взел служебния пистолет и му казал да не мърда с насочено към него оръжие, защото щял да го убие. След това нападателите взели пратките и избягали с техния автомобил. Скоро след това от ищцовата фирма дошъл патрул, заради натиснатия паник бутон, а след това дошли линейка и полицейска кола, както и човекът от ДКУ, който ги записал. Свидетелят заявява, че не бил загасил двигателя на инкасовия автомобил, а автомобилът е снабден с отвори за стрелба, като свидетелят не ги използвал, за да не пострадал неговия колега и не искал да застраши неговия живот и собствения си. Свидетелят не бил натискал бутона за отключване на касовото помещение, като не знае и не бил видял как нападателите са отворили същото. Фаровете на автомобила не били загасени, а свидетелят присветнал на дълги светлини два пъти, когато спрял и после, за да видел дали в двора има нещо.

Свидетелят Ж. заявява, че бил инкасаторът – охранител при процесния случай от 27.09.2017 г. Когато инкасовият автомобил пристигнал пред ДКУ в кв. „***“, колегата му спрял автомобила срещу будката на охраната, която е отвън, като практиката била вечерта пратките да се пускат в клапа, за която имали ключ, която клапа е врата. Автомобилът подходил с предницата, защото вратата на клапата, в която се влиза, е от дясната страна и по този начин разстоянието е по-късо. Пратките се съхранявали в найлонови чували, в които имало описи, като се предавали от клиентите в запечатан плик, описани във формуляр. След пристигането свидетелят слязъл и отишъл да покаже двата баджа /неговия и на шофьора/ на служителя на будката за охрана, който

записвал имената. След записването свидетелят се върнал в автомобила, за да върне баджа на шофьора, за което последният натиснал бутона, с който се отваряли всички врати. Свидателят дръпнал плъзгащата се задна врата, където била касата, след което се сетил, че не бил върнал баджа на шофьора и отворил предната врата и предал баджа. През това време шофьорът с натискане на бутона отворил касата. В момента, в който свидетелят хванал дясната врата на касата, чул че идва автомобил, погледнал и изчакал да види дали ще продължи или ще спре. Автомобилът спрял близо до техния, едновременно се отворили двете десни врати и изскочили двама души с качулки, с бронежилетки, а единият от тях носел автомат „Калашников“ със сгъваем приклад, а другият носел пушка-помпа. Свидателят веднага затворил обратно вратата на касата, но нападателят насочил автомата към него, а свидетелят не могъл да затвори вратата на инкасовия автомобил или да влезе вътре, за да се скрие. Вдигнал си ръцете и отстъпил назад. Нападателят го ударил с приклада по главата, а свидетелят паднал, като нападателят му наредил да легне по очи. Чул, че викали на шофьора да отвори, а и да легне по очи. Касата била отворена от нападателите с ключа от връзката на контактния ключ на автомобила. Според свидетеля при атака на превозното средство инструкциите били да се затворят в автомобила и да бягат до най-близкото РПУ. Свидателят не бил почвал да вади чувалите с пратките, към момента, в който възприел нападателите.

Свидателят Ц. заявява, че към датата на процесното събитие работел като ръководител на управление „Сигурност и охрана“ на ответното дружество, като познавал ищцовото дружество и неговия собственик и управител П. М., по повод това, че са били техни изпълнители на задачи. Свидателят разглеждал процесната щета, заявена през 2017 г. за въоръжения грабеж на инкасов автомобил в кв. „****“ – гр. ***. По време на проверката установил, че има редица нарушения. Заклученията му се базирали на документи, видеоматериали, преписката по щетата, разговори с други лица и специалисти. След огледа на място и видеозаписите установил, че имало неправилно планиране и неправилна оценка на риска от страна на охранителния екип на ищцовото дружество, както и неправилни действия на охранителите по отношение на подхода и паркирането на автомобила. В тъмната част на денонощието следвало да има трима охранители, а не двама, а ако не може да се осигури трети, се осигурявал допълнителен автомобил. Автомобилът неправилно бил паркирал с предницата към бариерата, а следвало със задницата, тъй като по този начин нямал видимост към евентуалната зона на нападение. Според твърденията на управителя на ищцовото дружество автомобилите били оборудвани така, че да не може да се отварят повече от една врата, а във видеозаписа се виждало, че са отворени две врати едновременно в момента на нападението – предна дясна и плъзгаща врата. От видеозаписа свидетелят правел заключението, че не отговаря на реалността твърдението на шофьора, че е отворил вратата, за да спаси колегата си, тъй като първо е била отворена дясната врата, а не шофьорската

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Жалбите са подадени в срока по чл. 259, ал. 1 и са допустими.

1. По предмета на делото

Ищецът претендира от ответника заплащане на исковите суми на основание сключения между

тях договор от 16.03.2017 г. за застраховка „Парични средства по време на транспорт“, по който ищецът има качеството „застрахован“, а ответникът – „застраховател“, с период на застрахователно покритие 15.04.2017 – 14.04.2018 г. Претенцията е във връзка с настъпило на 27.09.2017 г. застрахователно събитие.

Преди да се спре на спорните въпроси по делото настоящият съдебен състав намира за необходимо да направи кратък анализ на процесния застрахователен договор от 16.03.2017 г. с оглед предметния и субектен обхват на застрахователно покритие, от което зависи и правното естество на претенциите.

Както бе посочено по-горе, според приложимите ОУ предмет на застраховката са парични средства по време на превоз от каса до каса, **които са собственост или за които носи отговорност** застрахованото юридическо лице или едноличен търговец, като на обезщетяване подлежат понесените от застрахования вреди и загуби на превозвани парични средства, причинени по време на превоз от каса до каса, вследствие на един от покритите рискове – грабеж; пожар на транспортното средство от всякакво естество; падане на летящ обект, части от него или товара му; стихийни природни бедствия – наводнение, лавина, свличане и срутване на земни пластове или скална маса; нелоялност от страна на служители на застрахования. Не е спорно и, че ищецът е сключил този договор във връзка с осъществяваната от него частна охранителна дейност, за която притежава лиценз по ЗЧОД, и в частност – за извършване на охрана при транспортиране на ценни пратки или товари по смисъла на чл. 5, ал. 1, т. 8 ЗЧОД.

Несъмнено договорът е от сферата на имущественото застраховане и е свързан с рискове при превоз на специален товар – парични средства, който превоз е извършван от самия застрахован. Същевременно, имущественото застраховане принципно може да има за предмет актива или пасива на застрахования. В първия случай се касае до общо имуществено застраховане /чл. 399 ТЗ/, покриващо риска от настъпване на вреди върху конкретен обект на имуществено право на застрахования, а такава е и специалната застраховка по чл. 419 КЗ на превозвания товар срещу рисковете при превоза. Във втория случай застраховането покрива риска от увеличаване на пасива на имуществото на застрахования поради възникване на евентуални имуществени претенции на трети лица спрямо застрахования. В този случай се касае до застраховане на гражданската отговорност на застрахования, при които договори, за разлика от другите имуществени застраховки, липсва застрахователна стойност, като при настъпване на застрахователно събитие застрахователят плаща обезщетение на третото увредено лице, равно на паричното задължение на застрахования, но не повече от застрахователната сума, ако такава е поставена като лимит от застрахователя^[1]. При договора за застраховка „Гражданска отговорност“ предмет на застраховане е имуществената отговорност на застрахования, която може да възникне въз основа на непозволено увреждане или неизпълнение на договорно задължение, за причинени от неправомерното му поведение вреди, чийто размер не може да бъде определен предварително /чл. 429, ал. 1 КЗ/. И в двата случая условие за действителност на застраховката е наличие на застрахователен интерес на застрахования /чл. 349 КЗ/, който се дефинира като правно призната необходимост от защита срещу последиците от възможно застрахователно събитие. При имущественото застраховане такъв интерес е налице ако се застрахова собствено имуществено право или собствена имуществена отговорност на самия застрахован, вкл. и бъдещо очаквано, но невъзникнало негово имуществено право, или необходимостта от защита на собствена отговорност

при и по повод на незапочната или предстояща да започне дейност /чл. 349, ал. 3 КЗ/. Недействителен поради липса на застрахователен интерес е договор за застраховане на чужди имуществени права или чужда отговорност, освен в допустимите от закона случаи /напр. чл. 469, ал. 5 КЗ/. Специално при общото застраховане на активи, застраховането от свое име на чужди имуществени активи води до последицата висяща недействителност на договора, която може да бъде санирана при одобряване на договора от собственика на застрахованото имущество, което може да стане и след настъпване на застрахователното събитие, ако премията е плащана редовно /чл. 402, ал. 2 и 3 КЗ/. Одобряването на договора обаче не води до придобиване на качеството „застрахован“ от сключилия договора несобственик. След одобряването такова качество придобива самият собственик, който е единствен легитимиран да претендира плащане на застрахователното обезщетение, тъй като той е лицето, което има застрахователен интерес от договора, като няма пречка собственикът да цедира вземането си в полза на друго, вкл. и на сключилия договора. В този смисъл е и практиката на ВКС по чл. 290 ГПК, еднозначно приемаща, че лицето, което е сключило договора, може да получи застрахователното обезщетение единствено ако след одобряването на договора собственикът е цедирал вземането в негова полза[2].

През горната призма следва да се анализира и предмета на процесния застрахователен договор, описан в раздел I от ОУ. Според въззивния съд формулировката сочи, че договорът има комплексен характер – урежда както общо имуществено застраховане на блага на застрахования ищец, така и застраховане на негова отговорност за дейността му по ЗЧОД. Несъмнено в частта относно предвиденото застраховане на парични средства, които са *собственост на застрахования*, договорът не разкрива особености – касае се до общата възможности по чл. 399 КЗ за застраховане на имуществената сфера на самия застрахован. Договорът обаче предвижда застраховане и на парични средства по време на превоз, **за които носи отговорност застрахованият**, в който случай *обезщетението се изплаща в полза или съгласно инструкциите на собственика* – така изрично раздел VI, т. 9 от ОУ. Тази формулировка поражда съмнение в точния й смисъл, който може да бъде: 1) или че са застраховани пряко самите чужди парични средства, 2) или че е застрахована отговорността на ищеца като охранител и превозвач спрямо собствениците на тези парични средства, с които той е в договорни отношения. В първата алтернатива договорът би попаднал в хипотеза на чл. 402 КЗ – би бил висящо недействителен до одобряването му от собственика /собствениците на превозваните парични средства/, но дори и това да стане, то право да получи застрахователното обезщетение би имал този собственик /собственици/, а не ищецът, освен ако вземането му е било изрично цедирано нему. Доколкото самият ищец твърди в исквата молба, че процесното събитие е засегнало чужди парични средства, а същевременно не се твърди и установява застрахованите собственици да са одобрили застраховката, нито да са цедирали вземанията си по нея на ищеца, то това би довело до директна неоснователност на всички предявени по настоящото дело искове поради липса на активна материалноправна легитимация. Този извод се подкрепя и от разпоредбата на чл. 34 от Закона за частната охранителна дейност /ЗЧОД/, според която възложител по договор за охрана при транспортиране на ценни пратки или товари е *собственикът или ползвателят* на законно основание на ценните пратки или товари, т.е. тези пратки не стават собственост на извършващия охраната и транспорта. Следва да се добави и, че ценните пратки, дори и да имат за предмет парични средства, не биха могли да се считат за приети за охрана под формата на неправилен влог /чл. 257 ЗЗД/ и не са станали собственост на поелия тяхната охрана, доколкото на охрана подлежат самите предадени конкретни парични знаци

/конкретни банкноти и монети/. Това е видно и от показанията на свидетеля Ж., според когото при инкасирането на обектите клиентите са предавали сумите, запечатани в плик с опис, който плик е бил заключван в касата на инкасовия автомобил и впоследствие предаван на местоназначението, а не се е допускало смесване с други парични средства на други клиенти.

Във втората алтернатива би се касало до застраховане на гражданската отговорност на ищеца, осъществяващ по възлагане от собствениците охрана и транспорт на техни парични средства, като право да получи обезщетението би имал увреденият собственик на паричните средства /чл. 432, ал. 1 КЗ/, а не ищецът, освен ако той сам е удовлетворил увредените, в който случай ще има право да получи застрахователното обезщетение /чл. 435 КЗ/. Изричното споменаване в раздел I от ОУ на *отговорността на застрахования* спрямо превозваните вещи навежда, че сме изправени именно пред тази втора възможност – касае се за застраховане на пасива на застрахования в хипотезата, когато превозва чужди парични средства, а не за застраховане на самите парични средства. Така разгледан в тази му част договорът би бил действителен. Принцип при тълкуването на договорите е, че при двусмислие, което в едната насока би довело до недействителност, а в другата до действителност, следва да се предпочете втората, тъй като волята на страните не е да се сключи недействителен договор, а действителен такъв – тълкуване *favor contractus*. Ето защо въззивният съд счита, че в тази част е застрахована отговорността на ищеца спрямо третите лица, с които той е в договорни отношения по повод охраната и превоза на техните парични средства, а искът за главницата е такъв по чл. 435 КЗ, а не както е приел СГС – по чл. 405 КЗ. Не е аргумент в полза на обратната теза кръгът на покритите рискове, включващ и такива, които по принцип биха могли да се определят като форс мажор /напр. грабеж, пожар от всякакво естество, падане на летящ обект, стихийни природни бедствия/, за които не би възникнала договорна отговорност, която да може да бъде застрахована. Всъщност, специфичният характер на договора за охрана на ценни пратки с оглед завишените нормативни задължения по ЗЧОД и издадените въз основа на него ПНА [3], води до извод, че предоставящият охраната е задължен да опази ценните пратки дори и при такива извънредни обстоятелства и ако не го стори, то за него възниква договорна отговорност да обезщети клиента. Клиентът е наел специализираната професионална охрана именно за защита на пратките от всякакви въздействия – на трети лица, природни сили и т.н., така щото те да достигнат до местоназначението си непокътнати. Ако това не е станало по една или друга причина, то това означава, че договорът не е бил изпълнен надлежно от предоставящия охраната, поради което той носи отговорност спрямо клиента. Тази именно отговорност е застрахована с процесния договор за застраховка.

Макар ищецът също погрешно да е квалифицирал претенцията си по чл. 405 КЗ, то в исковата молба /стр. 9/ е изразил несъвместимото с тази квалификация виждане, че договорът осигурява покритие на имуществената му отговорност спрямо собствениците на имуществото.

Неточната правна квалификация не води до недопустимост на обжалваното решение, тъй като не се касае до произнасяне по непредявен иск, индивидуализиран според фактическото си основание и вида на търсената защита, очертана в петитума на исковата молба. Дори и да е посочена от ищеца правната квалификация не е определяща за предмета на иска и не е обвързваща за съда, а касае правилното прилагане на закона спрямо установените по делото факти и искания за защита, което е служебно задължение на съда. При неправилно определена с първоинстанционното решение правна квалификация на иска в правомощията на въззивния съд е

да промени същата с въззивното решение. Ето защо правилната квалификация на иска за главницата е по чл. 435 КЗ. Същевременно, това не налага отмяна на хода по същество и даването на нови указания до страните за подлежащите на доказване факти, тъй като тези факти са идентични и тежестта на доказването им не се променя. При така изясненото естество на процесния договор следва да се прецени основателността на исквете.

II. По основателността на предявените искове

A) По иска по чл. 435 КЗ

Видно от разпоредбата правото по чл. 435 КЗ принадлежи само на това лице, което има качеството “застрахован” по застраховка “Гражданска отговорност” и то само ако и доколкото това лице е удовлетворило реално третото увредено лице.

В настоящия случай посочените предпоставки са налице. Между страните не се спори, а това се установява и от доказателствата, че: **1)** между тях е бил сключен договор от 16.03.2017 г. за застраховка „Парични средства по време на транспорт“ със срок на покритие 15.04.2017 – 14.04.2018 г., по силата на който ответникът е застраховал както превозвани от ищеца парични средства – негова собственост, така и отговорността му за охраната и превоза на парични средства, собственост на негови контрагенти; **2)** по време на действието на застраховката е настъпило предвидено в нея застрахователно събитие, а именно – при изпълняван от ищеца превоз с инкасов автомобил и охрана на чужди парични средства в размер на 377 666 лв. на 27.09.2017 г. около 22:30 ч. е извършен грабеж на същите парични средства от неизвестни въоръжени лица, които са отнели същите от владението на охранителите Ж. Х. Ж. и В. Й. В., пред входа на „ДКУ“ АД, находящ се в гр. ***, ж.к. „****“, ул. „****“ № 16; **3)** собственици на отнетите парични средства са били контрагенти на ищеца – „ОББ“ АД, „Гресия“ 2“ ООД, „Омникар Ауто“ ООД, „Вимакс Клима“ ООД, „ЛН Сълъшънс“ ООД, „Еконт Експрес“ ООД, „Българо-руско търговско дружество“ АД, „Горда 70“ ООД, „Спешъл МВ 2009“ ЕООД, „Тихгал“ ООД, „Миланова – Р85“ ЕООД, „Нимаг“ ЕООД и „Сириус НН 77“ ООД; **4)** в периода 1.09.2018 г. – 10.06.2019 г. ищецът възстановил на същите контрагенти парични суми в размер на отнетото /377 666 лв./, като не се спори, че това е изпълнено съобразно задълженията му по сключените с тях договори; **5)** на 28.09.2017 г. ищецът е заявил срещу ответника писмена претенция за изплащане на застрахователно обезщетение за същото събитие, по която е била образувана преписка по щета № 0910177770000001; **6)** с писмо с вх. № ЦО-180/22.10.2018 г. ответникът е отказал изплащане на застрахователно обезщетение, като е приел, че такова не се дължи на основание раздел II, т. 4.3 от ОУ, както и поради нарушаване на раздел IV, т. 6.1 и 6.2 ОУ.

Спорните въпроси по делото са: 1) налице ли са поддържаните от ответника основания за отказ за плащане на обезщетението, и 2) какъв е размерът на застрахователно покритие за процесното събитие. По тези въпроси въззивният съд намира следното:

- Според раздел II, т. 4.3 от ОУ на обезщетение по застраховката не подлежат вреди и загуби, настъпили в резултат на „всяко действие или бездействие, извършено с груба

небрежност от застрахования и/или негови свързани лица по смисъла на ТЗ, при което съответното лице е могло да предвиди и предотврати настъпването на застрахователно събитие и/или намали вредите, вследствие застрахователно събитие, но не е положило дължимата грижа за това“. Според раздел IV, т. 7 ако застрахованият не изпълни свое задължение по т. 6 и в зависимост от отражението на това неизпълнение върху вероятността за вреди, застрахователят има право да изиска изменения в условията на застраховката, да я прекрати предсрочно, да намали или да откаже обезщетение. Част от задълженията на застрахования по т. 6 са по т. 6.1 – да вземе всички необходими мерки за предотвратяване на застрахователно събитие /т. 6.1/ и по т. 6.2 – да спазва приложимата нормативна уредба и условията за извършване на превоз на парични средства, посочени в застрахователната полица. В писмото си за отказ от 22.10.2018 г. и в настоящото производство ответникът поддържа, че тези основание са налице, тъй като охранителният екип на ищеца не е спазил вътрешната му инструкция за работа на инкасов екип, а именно: 1) охранителите не са извършили предварителен оглед без да гасят автомобила и без да го отварят; 2) едновременно са били отворени двете врати на автомобила; 3) пратките не са били съхранявани в сейфа; 4) при нападението шофьорът е реагирал неадекватно и вместо да предприеме действия по отбрана и незабавно напускане на мястото на събитието, той е отключил вратата и е допуснал да му отнемат оръжието и ключовете от сейфа; 5) ключовете за сейфа са съхранявани неправилно и са били лесно достъпни и на видно място /на таблото на автомобила/; 6) дейността е извършвана в тъмната част на денонощието, когато е налице повишен риск, и то само от двама охранители; и 7) ценните пратки не били транспортирани със специализиран брониран автомобил. Въззивният съд не споделя тези доводи, поради следното:

На първо място, действително в цитираните клаузи на т. 4.3 и т. 7 във вр. с т. 6.1 и 6.2 ОУ е предвидено, че не се покриват вреди от груба небрежност на застрахования /а в т. 4.2 – и умишлено причинени от него/, респ., че той може да откаже изплащане на обезщетението ако застрахованият не е изпълнил задълженията си да вземе всички необходими мерки за предотвратяване на застрахователно събитие и да спазва приложимата нормативна уредба и условията за извършване на превоз на парични средства. Според въззивния съд обаче подобни /а и други предвидени в ОУ/ основания за пълен или частичен отказ, свързани с изпълнението на задължения на самия застрахован, противоречат на самата същност и функция на настоящата застраховка, която в частта за превоза на чужди парични средства е застраховка на гражданската отговорност на ищеца и правоимащи по нея по принцип са трети увредени лица, а не е обща имуществена застраховка и по-специално – не е застраховка на товара срещу рисковете на превоза по чл. 419 КЗ. На третото увредено лице не могат да се противопоставят никакви неизпълнени от застрахования договорни задължения към неговия застраховател, относими към причината за настъпване на риска /възникване на основание за ангажиране на договорната отговорност на застрахования към негови контрагенти/, към намаляване на риска от настъпване на застрахователно събитие или ограничаване на последиците при настъпването му – арг. от чл. 432 КЗ. Дори и подобни неизпълнени от застрахования задължения да съществуват, то застрахователят дължи изплащане на обезщетение на третото увредено лице. Следва да се посочи, че в хипотезите на т. 4.2, 6.1 и 6.2 ОУ се касае до неизпълнени от застрахования задължения и към третото лице по

сключения между тях договор, а именно отговорността на застрахования по този договор е застрахована с процесната застраховка. При това всички изтъкнати основания за отказ са свързани с твърдени неизпълнени задължения на двамата служители на ищеца, които непосредствено са извършили транспорта и охраната на процесните ценни пратки, а самият застрахователен договор изрично предвижда като покрит от него риск „нелоялност от страна на служители на застрахования“, дефинирана в разширение № 1 към полицата като всяко умишлено или небрежно деяние на служител на застрахования /вкл. престъпление или нарушение по КТ/, довело до загуба или увреждане на имущество, за което застрахования е отговорен, като за този риск изрично са изключени дори и клаузите на т. 4.2 и 4.3 от ОУ, на нарушаването на които се позовава ответникът. Това е допълнителен аргумент, че застраховката покрива договорната отговорност на ищеца спрямо неговите клиенти, независимо от формата на вина на застрахования /умисъл, груба небрежност или небрежност/, а не е застраховка на чужди имуществени активи.

Същевременно, законът предвижда хипотези на възникване на регресно право на застрахователя спрямо самия застрахован след изплащането на застрахователното обезщетение на увреденото лице – чл. 433 КЗ, т.е. хипотези, при които застрахователят може да иска обратно от застрахования или цялото платено обезщетение или част от него. Тези хипотези са следните: 1) при умишлено причиняване на вредите от застрахования, 2) за размера на договореното самоучастие – ако има такова, 3) когато застрахованият причини вреда чрез неговия действия или бездействия вследствие на употребата на алкохол с концентрация в кръвта над допустимата по закон норма или под въздействието на наркотично вещество или на негов аналог. Систематичното и телеологическото тълкуване на тези хипотези в контекста на естеството на застраховката „Гражданска отговорност“ сочи, че те обосновават хипотези и на отказ за плащане на претенция на самия застрахован, предявена на осн. чл. 435 КЗ. В подобен случай е алогично да се приеме, че застрахователят е длъжен да заплати на застрахования, а след това да иска обратно платеното от него по реда на чл. 433 КЗ. Избягването на подобен *non sens* е възможно само ако се приеме, че вземането на застрахования по чл. 435 КЗ е длъжимо само при липса на основания за регрес на застрахователя по чл. 433 КЗ. Други основания за отказ за плащане на вземането по чл. 435 КЗ обаче са неприложими при тази застраховка. По-специално, такива не могат да бъдат нито евентуално проявена от застрахования груба небрежност при настъпване на събитието, нито евентуално невземане на мерки за предотвратяване, ограничаване или намаляване на щетите, освен ако то е било умишлено, т.е. преднамерено, целенасочено /чл. 433, т. 1 КЗ/. Това следва от целта на тази застраховка – да покрие отговорността на самия застрахован спрямо трети лица, а основание за подобна отговорност има само при противоправно и виновно поведение на застрахования или наети от него лица. Ако липсва подобно поведение, то и отговорност на застрахования не възниква, а от там и за неговия застраховател по застраховка „Гражданска отговорност“. Застрахованият е сключил тази застраховка именно, за да покрие вредите от неговото неправомерно поведение и по този начин да прехвърли риска на своя застраховател. Ето защо последният не може да му противопоставя възражения, че именно поради това неправомерно поведение няма да му удовлетвори претенцията по чл. 435 КЗ. Правомерен би бил отказът на застрахователя само в хипотезите на чл. 433 КЗ.

В настоящия казус нито едно от тези основания не е налице. По-специално, твърдените от ответника нарушения на задължения на служителите на ищеца не представляват умишлено причиняване на вредите от застрахования, тъй като преките действия по процесния грабеж не са

извършени от тези служители, нито пък се твърди и установява самият грабеж да е планиран и извършен по нареждане на представител на ищеца.

На второ място, дори и да се приеме, че твърдените неизпълнени от ищеца задължения по т. 4.3 от раздел II и т. 6.1 и 6.2 от раздел IV от ОУ към процесната застраховка дават право на застрахователя да откаже плащане на предявеното вземане, то установените по делото факти не сочат на подобно неизпълнение. Нито едно от изтъкнатите от ответника обстоятелства принципно не може да се подведе като „действие или бездействие, извършено с груба небрежност“ по смисъла на т. 4.3. Груба небрежност не е налице при всяко неполагане на дължимата грижа, а при неполагане на грижа, която и най-небрежния човек би положил – такава в случая не сочат изтъкнатите от ответника обстоятелства.

Същевременно, опровергани от доказателствата /писмени и гласни/ са част от твърденията на ответника, а именно – че охранителите не са извършили предварителен оглед без да гасят автомобила и без да го отварят; че пратките не били съхранявани в сейфа; че пратките не били транспортирани със специализиран брониран автомобил.

Останалите твърдения на ответника са частично потвърдени от събраните доказателства. Не е спорно, че процесната охранително-транспортна дейност е извършвана в тъмната част на денонощието, но това само по себе си не сочи на нарушение на конкретно изискване към охранителната дейност, доколкото няма забрана за това, а и не се установява да не са спазени конкретни изисквания при охрана в тъмната част от денонощието. От показанията на свидетеля Ж. се установява, че всеки от двамата служители е имал ключ от сейфа на автомобила и освен това сейфът е можел да се отвори и чрез бутон от шофьорската кабина, както и, че единият от ключовете е бил на връзката на контактния ключ на автомобила. Последното обаче не може да се окачестви като неправилно съхранение на ключа, доколкото не нарушава конкретно нормативно или вътрешно изискване. Не може да се приеме и, че при нападението шофьорът е реагирал неадекватно и вместо да предприеме действия по отбрана и незабавно напускане на мястото на събитието, той е отключил вратата и е допуснал да му отнемат оръжието и ключовете от сейфа. В тази насока въззивният съд споделя доводи на първоинстанционния съд, че действията на шофьора /свидетеля В./ са били адекватни на ситуацията, като е бил своевременно активиран паник бутона, а предвид внезапността на нападението от въоръжени лица при заплахи за живота на двамата охранители, единият от които е бил вече проснат на земята под дулото на насочено оръжие, свидетелят В. не е могъл да реагира по друг начин. Що се отнася до спорния въпрос дали непосредствено преди нападението едновременно са били отворени две врати на автомобила – предна дясна и задна дясна, то от съвкупната преценка на заключението на СТЕ, вкл. разясненията на вещото лице в съдебно заседание, и показанията на свидетелите В. и Ж., въззивният съд приема, че действително е имало кратък период, в който едновременно са били отворени двете врати от свидетеля Ж., но веднага след пристигането на автомобила на нападателите свидетелят е затворил предната врата, а задната е оставена отворена, като е затворена и вратата на касата с пратките. Същевременно, от показанията на свидетелите се установява, че не е възможно заключване на вратите на автомобила, ако една от тях е отворена, което при отворена задна врата е препятствало заключването на останалите затворени предни врати. Едновременното отваряне в кратък период формално е нарушило изискването на т. С-2 от вътрешната инструкция на ищцовото дружество, но нарушението не е от такъв характер, че да е в пряка причинна връзка с

настъпване на събитието, доколкото в периода на отвореност на вратите не е извършен грабежът, а това е станало след затварянето на една от вратите. При отворена задна врата и излязъл навън охранител с ключове от касата, който е бил заставен от въоръжените нападатели да легне на земята, грабежът не би бил предотвратен, дори и предната врата да е била заключена, тъй като нападателите биха взели ключа от този охранител и отворили касата. Ето защо не може да се приеме наличие на основание за отказ по т. 7 във вр. с т. 6.1 и 6.2 от раздел IV от ОУ.

Отново следва да се подчертае, че всички изтъкнати основания за отказ са свързани с твърдени неизпълнени задължения на двамата служители на ищеца, които непосредствено са извършили транспорта и охраната на процесните ценни пратки, а самият застрахователен договор изрично предвижда като покрит от него риск „нелоялност от страна на служители на застрахования“ с лимит на отговорността – 200 000 лв. При наличието на такъв покрит риск застрахователят не би могъл да откаже напълно изплащане на обезщетение на изтъкнатите основания, тъй като те се вменят в самата дефиниция за този риск.

Следователно, в полза на ищеца е възникнало регресно вземане срещу ответника по чл. 435 КЗ, поради което следва да се прецени в какъв размер.

- Вземането по чл. 435 ТЗ е в размер на по-малката от двете суми – реално заплатеното от ищеца на увредените клиенти и размера на застрахователната сума по процесната застраховка, която лимитира отговорността на застрахователя. Както бе посочено по-горе, ищецът е заплатил на увредените от процесното събитие клиенти обезщетения за вредите в общ размер на 377 660 лв. Същевременно, в процесната застраховка са установени следните лимити на отговорност на застрахователя: 1) самоучастие на застрахования – 25 000 лв., 2) лимити на отговорност – 2 000 000 лв. за единичен превод и 4 000 000 лв. в агрегат за периода на застраховката, 3) подлимит за грабеж при товарене или разтоварване – 200 000 лв., 4) подлимит за риск при нелоялност от страна на служителите на застрахования – 200 000 лв.

Следователно, с изключение на посочените два подлимита от по 200 000 лв., за всички останали покрити рискове важи общия 2 000 000 лв. за единичен превод и 4 000 000 лв. в агрегат за периода на застраховката. При това положение следва да се прецени дали процесното събитие попада в някое от двете изключения от общия лимит. Според въззивния съд нито едно от двете изключения не е налице поради следното:

Рискът „нелоялност от страна на служителите на застрахования“ предполага самото събитие да е причинено пряко от деяние на служител на ищеца. Процесното събитие представлява грабеж, извършен от трети лица, поради което то не е такова деяние, а и ответникът не поддържа това.

Рискът „грабеж при товарене или разтоварване“ е частен случай на общия покрит от застраховката риск – грабеж, извършен по време на *превоз от каса до каса* /т. 1 от раздел II от ОУ/. Изключението от общото покритие е уговорено съобразно т. 2.1 от раздел II от ОУ – грабеж по чл. 198 НК, извършен по време на приемане или предаване, пренасяне до или от транспортното средство, и товарене или разтоварване на парични средства с цел превоз или при доставка от застрахования. Смисълът от уговарянето на подобно занижено застрахователно покритие е, че при описаните ситуации пратките обичайно са в по-незащитено положение, отколкото в специалните

условия на бронирания автомобил и металната заключена каса, поради което рискът от неправомерни посегателства на трети лица е по-голям, а това оправдава застрахователят да лимитира своята отговорност до по-нисък размер. Несъмнено меродавни за дефинирането на уговорения риск „грабеж при товарене или разтоварване“ са преди всичко клаузите на процесния договор, част от който са ОУ към него. Въззивният съд намира, че от съдържанието на т. 2.1 от раздел II от ОУ, както и от дефиницията за „тротоарен риск“ по т. 3 от разширение 3 към полицата може да се направи извод, че „товарене или разтоварване“ ще е налице тогава, когато съответните пратки са били извън касата на автомобила в процес на пренос до него или от него до местоназначението. Противно на приетото от първоинстанционния съд от разпоредбите на чл. 10, ал. 4 и чл. 11, ал. 2 от приложимата Наредба № I-121/24.06.2004 г. за реда за организиране охраната при транспортиране на ценни пратки и товари (ДВ, бр. 63/20.07.2004 г.), действала на осн. § 9 от ПЗР на ЗЧОД от 2018 г. и изгубила значение с влизането в сила от 22.06.2018 г. на Наредба № 8121з-611/11.06.2018 г. (ДВ, бр. 52/22.06.2018 г.), не може да се направи извод, че процесът на разтоварване започва от спиране на автомобила и излизане на охранителя от него. Спирането на автомобила е предпоставка за започването на процеса на разтоварване, а не е част от този процес. В светлината на цитираните договорни клаузи разтоварването започва с изнасянето на пратките от касата на автомобила, а не с подготвителните действия за това. От събраните по делото доказателства се установява, че процесните пратки не са били извадени от касата на автомобила и грабежът не е извършен при започнал процес на разтоварване. Ето защо не е налице уговорения специален риск „грабеж при товарене или разтоварване“, а събитието попада в общия покрит риск – грабеж, извършен по време на превоз от каса до каса, за който лимитът е до 2 000 000 лв. за единичен превоз. Следователно, ответникът отговаря за заплащането на цялата стойност на вредата /377 666 лв./ без уговореното самоучастие на застрахования /25 000 лв./, т.е. в размер на 352 666 лв.

Предвид гореизложеното дължимото от ищеца на ответника вземане по чл. 435 КЗ е в размер на 352 666 лв., поради което искът е основателен до пълния предявен размер, заедно със законната лихва от подаване на исковата молба /27.06.2019 г./ до окончателното изплащане.

Б) По иска по чл. 86, ал. 1 ЗЗД

Ищецът претендира законна лихва върху главницата за периода за периода 18.10.2018 г. – 24.06.2019 г. в размер на 24 490,70 лв.

Според чл. 86, ал. 1 ЗЗД при неизпълнение на парично задължение длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва **от деня на забавата**. Денят на забавата се определя съобразно правилата на чл. 84 ЗЗД. Съгласно тези правила при срочно задължение длъжникът изпада в забава *ipso jure* след изтичането на срока, а ако задължението е без срок за изпълнение – от деня, в който бъде поканен от кредитора. В случаите на чл. 435 КЗ вземането е изискуемо от деня на заплащане на обезщетението от застрахования на увредения. Датата на изискуемостта обаче в случая не е равнозначна на дата на забавата. Предвид липсата на установен срок за изпълнение на задължението на ответника по чл. 435 КЗ, за да изпадне същият в забава е било необходимо да му бъде отправена покана от страна на ищеца по смисъла на чл. 84, ал. 2 ЗЗД.

В конкретния случай ищецът е заявил пред ответника писмена претенция от **28.09.2017 г.** за изплащане на застрахователно обезщетение от ответника, по която е била образувана преписка по щета № 091017777000001. Това писмено искане обаче няма характер на покана по чл. 84, ал. 2 ЗЗД, доколкото към този момент вземането по чл. 435 КЗ все още не е било възникнало в полза на ищеца – то възниква едва след извършените от него плащания и прихващания към увредените контрагенти, случили се в периода 1.09.2018 г. – 10.06.2019 г., *за съответната заплатена част*. Преди датата на възникване на вземането за главница е правноневъзможно да се дължат лихви за забава. Първото доказано писмено искане на ищеца до ответника след първата посочена дата е молбата с изх. № ЦО-053/**28.09.2018 г.** /л. 33 от делото на СГС/, за която не се спори, че е получена от ответника. Характер на покана несъмнено има и възражението с вх. № 200-00-4517/**30.10.2018 г.** /л. 36 от делото на СГС/. Липсват данни за други последващи писмени покани, поради което именно датите 28.09.2018 г. и 30.10.2018 г. следва да се приемат за дати на поканите по чл. 84, ал. 2 ЗЗД. Към тези дати ищецът е извършил възмездяване на част от контрагентите си за част от сумите, а именно: 1) спрямо „Вимакс Клима“ ООД със споразумения за прихващане от 1.09.2018 г. и 9.11.2018 г. е възстановена сумата 2 529,21 лв., и 2) спрямо „ЛН Сълюшънс“ ООД със споразумение за прихващане от 10.09.2018 г. е възстановена сумата 4 781,72 лв., а със споразумение за прихващане от 3.10.2018 г. е възстановена сумата 4 935,49 лв. За главницата от 4 781,72 лв. ответникът е изпаднал в забава от 28.09.2018 г. /датата на първата покана/, а за главниците от 2 529,21 лв. и 4 935,49 лв. е изпаднал в забава от 30.10.2018 г. /датата на втората покана/, от когато дължи и законната лихва за забава. Същевременно, ищецът претендира заплащане на законна лихва за по-кратък период /18.10.2018 г. – 24.06.2019 г./, което е допустимо с оглед диспозитивното начало. Изчислена с помощта на компютърна програма тази лихва за периода 18.10.2018 г. – 24.06.2019 г. върху сумата 4 781,72 възлиза на **332,06 лв.** Лихвата върху сумата 7 464,70 лв. (2 529,21 + 4 935,49) за периода 30.10.2018 г. – 24.06.2019 г. възлиза на **493,50 лв.** Следователно, общо дължимите от ответника лихви са **825,56 лв.**, до който размер искът е основателен.

Всички останали плащания и прихващания към свои контрагенти, увредени от процесното застрахователно събитие, ищецът е извършил след 30.10.2018 г., след който момент не се твърди и доказва ищецът да е отправял към ответника покани по чл. 84, ал. 2 ЗЗД. Ето защо за тези главници ответникът не е изпаднал в забава преди подаване на исковата молба и не дължи заплащане на законна лихва за забава за исковия период 18.10.2018 г. – 24.06.2019 г., поради което искът за разликата до пълния предявен размер от 24 490,70 лв. е неоснователен.

В) По иска за заплащане на сумата 31 035,88 лв.

Ищецът претендира сумата 31 035,88 лв., като обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в заплатени от ищеца съдебни разноски по т.д. № 397/2018 г. на Окръжен съд – гр. Русе в размер на 17 391,53 лв. и изпълнителни разноски по изп. дело № 20199140400397 на ЧСИ В. Н. в размер на 13 644,35 лв. Заплащането на тези суми не е спорно, а и се установява от събраните доказателства. Ищецът поддържа, че тези плащания представляват вреди за него, които са причинени от неизпълнението на задълженията на ответника по застрахователния договор.

Въззивният съд намира тази искова претенция за неоснователна, по следните съображения:

На първо място, приетото от въззивния съд, че процесният застрахователен договор в частта относно превоза на чуждите ценни пратки, за които ищецът носи отговорност, има характер на договор за застраховка „Гражданска отговорност“, налага друг поглед върху претенциите за възмездяване на заплатените от застрахования съдебни и изпълнителни разноски. Това е така, защото в нормативната регламентация на тази застраховка се съдържа специална уредба на този въпрос в чл. 429, ал. 5 КЗ, предвиждащ, че „застрахователят заплаща в рамките на застрахователната сума (лимита на отговорност) и разноските, присъдени в полза на увреденото лице по съдебни дела, водени срещу застрахования за установяване на гражданската му отговорност, *когато застрахователят е привлечен в процеса*“. При наличието на специална уредба, неприложими се явяват общите постановки на ЗЗД относно режима на договорното неизпълнение по чл. 79 – чл. 82 ЗЗД. Видно от разпоредбата на чл. 429, ал. 5 КЗ условие за дължимост от застрахователя на подобни съдебни разноски /а следователно и последващите изпълнителни разноски/ е неговото привличане в съдебния процес, в който тези разноски са били присъдени. В случая такова привличане не е било извършено от ищеца в съдебния процес по т.д. № 397/2018 г. на Окръжен съд – гр. Русе, заведено от контрагента „Еконт Експрес“ ООД, поради което ответникът принципно не дължи обезщетяване на тези разноски, понесени от ищеца.

На второ място, претендираното обезщетение е недължимо и по общите правила на ЗЗД. Безспорно при неизпълнение на договорно задължение длъжникът дължи обезщетение на кредитора за причинените от това неизпълнение вреди в размер на претърпените загуби и пропуснати ползи – чл. 79, ал. 1 и чл. 82 ЗЗД. Вредите са отрицателни последици върху имуществото на кредитора, *различни от пряко дължимото по неизпълнения договор*. Същевременно, неизпълнението на парично задължение може да бъде само под формата на *забавено изпълнение*, доколкото последващото реално изпълнение е винаги възможно, а парите не погиват /арг. и от чл. 81, ал. 2 ЗЗД/. Следователно, вредите при парично неизпълнение са винаги вреди от забавата в изпълнението. Законът е предвидил *специална уредба* как се обезщетяват вреди от забавата при изпълнението на парично задължение. Това е сторено в чл. 86, ал. 1 ЗЗД, според която разпоредба при неизпълнение на парично задължение длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва *от деня на забавата*, като за действително претърпени вреди в по-висок размер кредиторът може да иска обезщетение съобразно общите правила. От тази разпоредба може да се заключи, че длъжникът дължи подобно обезщетение само за вреди, настъпили *след* отправената от него покана по чл. 84, ал. 2 ЗЗД, вкл. и за надхвърлящия размер на законната лихва по чл. 86, ал. 1, изр. 2 ЗЗД. В случая ищецът не е отправил подобна покана до ответника след възникване на вземането му по чл. 435 КЗ, възникнало след плащането на обезщетението на „Еконт Експрес“ ООД, което е било сторено на 15.05.2019 г., 16.05.2019 г. и 27.05.2019 г. Такава покана е била отправена едва с подаване на настоящата искова молба от 27.06.2019 г. Ето защо ищецът не може да претендира от ответника възмездяване на всички вреди, настъпили *преди* подаване на исковата молба, тъй като до тогава не е бил в забавата, а такива са и процесните съдебни и изпълнителни разноски. Друг е въпросът, че съобразно изр. 2 на ал. 1 на чл. 86 ЗЗД на отделно обезщетяване подлежат само надхвърлящите законната лихва вреди, т.е. самата присъдена с настоящото въззивно решение лихва от подаване на исковата молба е покрила част от претендираните от ищеца вреди за заплатени разноски /за периода от 27.06.2019 г. до последните устни състезания на 5.10.2020 г. тази лихва върху главницата от 180 545 лв. възлиза на 23 420,70 лв./.

На трето място, липсва пряка причинно – следствена връзка между претърпените от ищеца вреди за разноски и неизпълненото задължението на застрахователя спрямо ищеца, което е по чл. 435 КЗ и е възникнало от същия момент, в който ищецът е заплатил присъденото на „Еконт Експрес“ ООД обезщетение и съдебни и изпълнителни разноски. Тези разноски са в причинна връзка с друго неизпълнено задължение, по което обаче ищецът не е кредитор, а именно – вземането на увредения по чл. 432 КЗ спрямо застрахователя. Същевременно, и както бе посочено по-горе – тези разноски биха били обезщетими от застрахователя ако бе привлечен в процеса съобразно чл. 429, ал. 5 КЗ, което не е било сторено от ищеца.

Ето защо този иск е изцяло неоснователен.

Предвид гореизложеното обжалваното решение следва да се отмени в частта, с която: 1) е отхвърлен искът за главницата за разликата над присъдените 200 000 лв. до пълния предявен размер от 352 666 лв., който да се уважи, 2) е уважен искът по чл. 86, ал. 1 ЗЗД за разликата над 825,56 лв. до присъдените 13 888,89 лв., който да се отхвърли. В останалата част решението следва да се потвърди.

1. Относно разноските по производството

При този изход на спора на ищеца следва да се присъдят своевременно поисканите разноски за производството съразмерно на уважените иски в общ размер на **20 226,46 лв.**, от които: 1) 10 938,14 лв. – неприсъдената част от разноските за първата инстанция за уважената част от исковите с въззивното решение /при възприетия от СГС принцип за присъждане на разноски по компенсация/, 2) 3 053,32 лв. – за заплатената държавна такса по въззивната жалба за уважената част от иска по чл. 435 КЗ, 3) 6 235,14 лв. – за заплатеното адвокатско възнаграждение за въззивната инстанция по договор за правна защита и съдействие от 4.06.2020 г. и преводно нареждане от 4.06.2020 г. Неоснователно е възражението на ответника за прекомерност на адвокатското възнаграждение за въззивното производство, което е уговорено в размер на 7 200 лв. с ДДС, доколкото същото дори е под минимума по чл. 7, ал. 2, т. 5 от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, който минимум според цената на исковите възлиза на 9 693,85 лв. без ДДС /т.е. 11 632,62 лв./.

На осн. чл. 78, ал. 3 ГПК на ответника следва да се присъдят поисканите разноски за въззивното производство съразмерно на уважената част от собствената му жалба отхвърлената част от жалбата на ищеца в общ размер на **321,57 лв.**, а именно: 1) 261,27 лв. – за държавната такса по уважената част от неговата въззивна жалба; 2) 60,30 лв. – за юрисконсултско възнаграждение по чл. 78, ал. 8 ГПК във връзка с Наредбата за заплащане на правната помощ съразмерно на отхвърлените иски.

Така мотивиран Софийският апелативен съд,

[\[1\]](#) вж. решение № 27/29.07.2016 г. по т.д. № 2415/2014 г. на ВКС, II т.о.

[2] така решение № 213/21.01.2015 г. по т.д. № 4131/2013 г., решение № 156/4.01.2017 г. по т.д. № 1948/2015 г., решение № 95/4.07.2017 г. по т.д. № 1805/2016 г. на ВКС, I т.о. и др.

[3] Наредба № I-121/24.06.2004 г. за реда за организиране охраната при транспортиране на ценни пратки и товари (ДВ, бр. 63/20.07.2004 г.); Наредба № 81213-611/11.06.2018 г. за условията и реда за организация и извършване на видовете частна охранителна дейност по чл. 5, ал. 1 ЗЧОД и за определяне на примерна типова класификация на обектите, на които се осъществява охрана по чл. 5, ал. 1, т. 2 и 3 от ЗЧОД (ДВ, бр. 52/22.06.2018 г.).

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решението от 8.04.2019 г. по т. д. № 1218/2019 г. на Софийския градски съд, VI-3 състав, **в частта**, с която е отхвърлен предявеният от „Ей Ес Пи“ ЕООД срещу ЗАД „Алианц България“ АД иск за заплащане на разликата над присъдените 200 000 лв. до пълния предявен размер от 352 666 лв., **и в частта**, с която ЗАД „Алианц България“ АД е осъден да заплати на „Ей Ес Пи“ ЕООД на осн. чл. 86, ал. 1 ЗЗД сумата над 825,56 лв. до присъдените 13 888,89 лв. , и вместо това постановява:

ОСЪЖДА ЗАД „Алианц България“ АД с ЕИК – ***, със седалище и адрес на управление – гр. ***, бул. “****” № 59, да заплати на „Ей Ес Пи“ ЕООД с ЕИК – ***, със седалище и адрес на управление – гр. ***, ж.к. „****“, ул. „****“ № 6, на основание чл. 435 КЗ сумата над **200 000 лв. до пълния предявен размер от 352 666 лв.**, представляваща заплатено от ищеца на увредените лица обезщетение за имуществени вреди за настъпило на 27.09.2017 г. събитие – въоръжен грабеж на ценни пратки /парични средства/ в инкасов автомобил по време на разтоварване в гр. ***, ж.к. „****“ ул. „****“ № 16, отговорността за което е била покрита от ответника по договор за застраховка „Парични средства по време на транспорт“ по застрахователна полица № 09100173320000001/16.03.2017 г., заедно със законната лихва от 27.06.2019 г. до окончателното изплащане, **както и сумата 20 226,46 лв.** – разноски за производството пред СГС и САС.

ОТХВЪРЛЯ предявения от „Ей Ес Пи“ ЕООД с ЕИК – ***, със седалище и адрес на управление – гр. ***, ж.к. „****“, ул. „****“ № 6, срещу ЗАД „Алианц България“ АД с ЕИК – ***, със седалище и адрес на управление – гр. ***, бул. “****” № 59, **иск по чл. 86, ал. 1 ЗЗД** за заплащане на сумата над 825,56 лв. до размера от 13 888,89 лв.

ПОТВЪРЖДАВА решението от 8.04.2019 г. по т. д. № 1218/2019 г. на Софийския градски съд, VI-3 състав, в останалата обжалвана част, при приета от въззивния съд правна квалификация по чл. 435 от КЗ на иска за главницата за сумата 352 666 лв.

ОСЪЖДА „Ей Ес Пи“ ЕООД с ЕИК – ***, със седалище и адрес на управление – гр. ***, ж.к. „****“, ул. „****“ № 6, да заплати на ЗАД „Алианц България“ АД с ЕИК – ***, със седалище и адрес на управление – гр. ***, бул. “****” № 59, на осн. чл. 78, ал. 3 и 8 ГПК от сумата **321,57 лв.** – разноски за производството пред САС, **като ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ** искането за присъждане на разноски в останалата му част.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд при условията на чл. 280 ГПК в 1-месечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____